

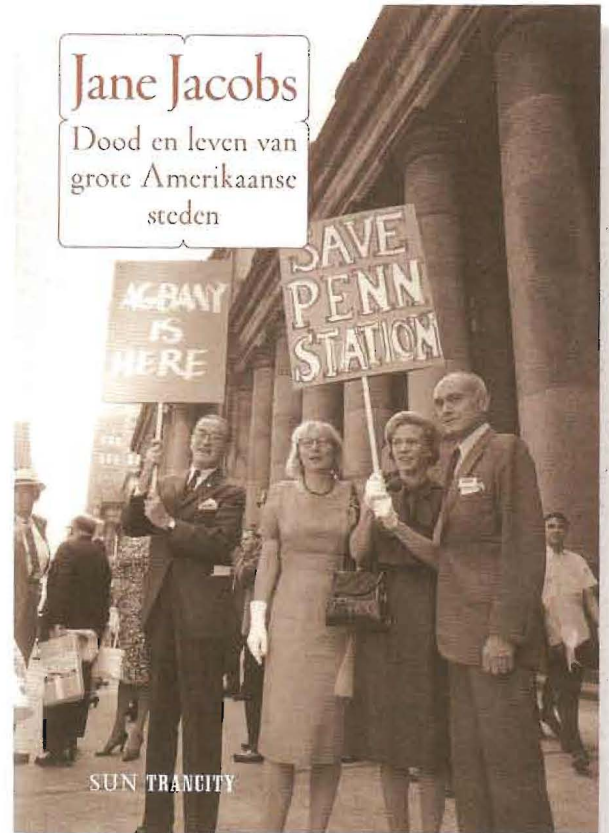
Slachthuis voor heilige huisjes

Titel Dood en leven van grote Amerikaanse steden
Auteur Jane Jacobs
Uitgever SUNTrancity
Prijs € 24,50

door Door Jan Steyaert, lector Fontys hogescholen

Het is weer eens iets anders, een boek bespreken van een auteur die al een paar jaar dood is. En dan bovendien nog eens geen recent werk, maar een van bijna vijftig jaar geleden. Pas nu verschijnt er immers voor het eerst een Nederlandse vertaling van het magnum opus van Jane Jacobs, *Dood en leven van grote Amerikaanse steden*, uit 1961. Laat er geen twijfel over bestaan, het is goed dat die vertaling er alsnog komt, want het boek is nog steeds brandend actueel. Bovendien zijn veel van de gedachten die Jacobs erin ontwikkelde doorgesijpeld naar het alledaagse begrippenkader van de sociale sector. Zo schrijft zij dat oude ideeën in nieuwe gebouwen kunnen gedijen, maar dat nieuwe gedachten oude gebouwen nodig hebben. Die moet je dus niet onmiddellijk slopen, maar als goedkope werkruimte voor kunstenaars of andere initiatieven een tweede leven geven. Zien we dat idee niet telkens opduiken bij nakende sloop van wijken?

Een andere bekend element uit haar werk is de beschrijving van *eyes on the street*, van sociale veiligheid. Als je zorgt dat een wijk een menging van functies heeft (wonen, werken, onderwijs, recreatie, et cetera), is er altijd wel wat te doen. En dus is er ook altijd toezicht. Een recent plan in Amersfoort om de aanwezigheid van thuiswerkende ZZP'ers in de wijk te bevorderen, sluit hier goed bij aan. Ook herkenbaar is Jacobs' pleidooi voor herwaardering

van het trottoir, als rafelrand tussen het private domein van de woning en het publieke domein. Ze kon prachtig 'het ballet van de stoep' beschrijven. Jacobs was overigens een groot voorstander van het observeren van het stadsleven en levendige verhalen. Ze wantrouwde statistieken. Dit soort gedachten druisten zo in tegen het toenmalige denken over stadsontwikkeling, dat haar werk werd omschreven als 'een slachthuis voor heilige huisjes'.

Jacobs kreeg niet alleen bekendheid als auteur, maar ook als activiste. In de periode dat dit boek verscheen, bestreed ze met succes de megalomane bouwplannen van New Yorks stedenbouwkundige Robert Moses. Die wilde Koning Auto meer ruimte geven en de *Lower Manhattan Expressway* bouwen, tot diep in de stad. Jacobs wist het plan tegen te houden. Later verhuisde ze, uit protest tegen de oorlog in Vietnam, naar Toronto. Ook daar kon ze plannen om de *Spadina Expressway* te bouwen richting prullenmand organiseren. De vergelijking komt onmiddellijk op met de net weggestemde 'lange wapper', de brug die de snelweg rond Antwerpen zou voltooien. Ook hier leidde het activisme van twee mensen tot een volksbeweging en het stopzetten van een bouwmachine. Het boek van Jacobs is niet alleen rijk aan ideeën, maar ook aan pagina's. Ideaal dus om tijdens de kerst te lezen, en voor anderen om onder de kerstboom te leggen. ■